

KANSALAISYHTEISKUNTAPOLITIIKAN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS 3/2019

Aika: tiistai 3.9.2019 klo 13-15

Paikka: Oikeusministeriö/kh Julkisuus (Eteläesplanadi 10, Helsinki)

Osallistujat:
(varajäsen suluissa)

- (x) Kristiina Kumpula, Suomen Punainen Risti (pj.)
- (-) Mikko Salonen, Suomen Olympiakomitea ry (varapj.)
- (x) Riina-Riikka Heikka, ulkoministeriö
- (-) (Ville Cantell, ulkoministeriö)
- (x) Johanna Suurpää, oikeusministeriö
- (x) (Markus Tervonen, oikeusministeriö)
- (x) Paavo-Petri Ahonen, opetus- ja kulttuuriministeriö
- (x) (Henni Axelin, opetus- ja kulttuuriministeriö)
- (-) Harri Martikainen, sisäministeriö
- (x) (Leena Seitovirta, sisäministeriö)
- (-) Markus Seppelin, sosiaali- ja terveysministeriö
- (x) (Kirsi-Maria Malmlund, sosiaali- ja terveysministeriö)
- (x) Päivi Järviniemi, työ- ja elinkeinoministeriö
- (-) (Antti Joensuu, työ- ja elinkeinoministeriö)
- (-) Markku Mölläri, valtiovarainministeriö
- (x) (Johanna Nurmi, valtiovarainministeriö)
- (x) Riitta Rönn, ympäristöministeriö
- (-) (Pekka Harju-Autti, ympäristöministeriö)
- (x) Eero Ylinentalo, Suomen Kuntaliitto ry
- (-) (Päivi Kurikka, Suomen Kuntaliitto ry)
- (-) Tapio Litmanen, Jyväskylän yliopisto
- (-) (Arttu Saarinen, Turun yliopisto)
- (-) Joonas Mikkilä, Suomen Yrittäjät ry
- (-) (Jenni Rajahalme, Suomen Nuorkauppakamarit ry)
- (-) Ilmari Nalbantoglu Suomen Olympiakomitea ry
- (x) (Kaisa Leikola, Suomen Partiolaiset ry)
- (x) Anna Munsterhjelm, Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry
- (x) (Liisa Partio, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry)
- (-) Sari Aalto-Matturi, Suomen Mielenterveysseura ry
- (x) (Vappu Taipale, Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry)
- (x) Mari Pennanen, Svenska Studieförbundet r.f.
- (-) (Riitta Vanhatalo, Suomen Kotiseutuliitto ry)
- (-) Pirkko Haikkala, Marttaliitto ry
- (-) (Tauno Linkoranta, Suomen Kylät ry)
- (-) Milla Pyykkönen, Naisasialiitto Unioni ry
- (-) (Jyrki Lohi, Miesjärjestöjen keskusliitto ry)
- (x) Dora Puhakka, Moniheli ry
- (-) (Pekka Aikio, SámiSoster ry)
- (x) Leo Stranius, Kansalaisareena ry
- (-) (Sakari Möttönen, Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry)

Sihteeristö: Maria Wakeham-Hartonen, oikeusministeriö (pääsihteeri)
Liisa Männistö, oikeusministeriö
Laura Saarinen, oikeusministeriö (siht)

Kutsutut asiantuntijat: suunnittelija Matti Kuivalainen, valtioneuvoston kanslia
pääsihteeri Vertti Kiukas, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

ESITYSLISTA

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.03. Todettiin läsnäolijat ja kokouksen päätösvaltaisuus.

2. Esityslistan ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (liite 2.1)

Hyväksyttiin esityslista ja edellisen kokouksen pöytäkirja muutoksitta.

3. Tervetuloa oikeusministeriöön

Demokratia- ja julkisoikeusosaston osastopäällikkö, ylijohtaja Johanna Suurpää toivotti KANEn tervetulleeksi oikeusministeriöön ja kertoi lyhyesti hallitusohjelmasta oikeusministeriön näkökulmasta. Suurpään mukaan hallitusohjelmassa on runsaasti demokratiaan, oikeusvaltioon ja peruoikeuksiin liittyviä kirjauksia. Oikeusministeriössä on nyt kaksi ministeriä: oikeusministeri Anna-Maja Henriksson ja Pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist. Lisäksi muutoksena aiempaan, ministeriössä on valtiosihteeri sekä laajempi avustajakunta. Suomen EU-puheenjohtajuus on yksi kuluvaan syksyn suurista teemoista. Suurpää kertoi myös 1.5. voimaan tulleesta oikeusministeriön organisaatiouudistuksesta sekä uuden Demokratia- ja julkisoikeusosaston toiminnasta.

Todettiin, että uudistusten ja henkilövaihdosten jälkeen voi olla haasteellista löytää oikeita kontaktihenkilöitä. Suurpää kertoi, että ministeriössä on organisaatiouudistuksen myötä paljon muuttunut, ja ministeriöön on myös nimitetty lainsäädäntöjohtaja, johon voi olla yhteydessä lainvalmisteluun liittyvissä kysymyksissä. Lisäksi ministeriön verkkosivuilla on koottu avainsanojen mukaan ryhmitelty valmistelijoiden yhteystiedot.

4. Hallitusohjelman toimeenpanon suunnittelu ja seuranta – kansalaisyhteiskuntapoliittisesti tärkeiden tavoitteiden määrittely (liite 4.1)

Hallitusohjelman toimeenpanon suunnittelu ja seuranta valtioneuvostotasolla
Suunnittelija Matti Kuivalainen, valtioneuvoston kanslia

Matti Kuivalainen esitteli hallitusohjelman toimeenpanon suunnittelua ja seurantaa. Kuivalaisen mukaan hallitusohjelma on hyvin kansalaisyhteiskuntamyönteinen sekä sisältää lupauksen politiikan uudistamisesta. Kuivalainen nosti esimerkkeinä esille myös

komiteavalmistelun ja hallituksen iltakouluinstrumentin paluun. Lisäksi Kuivalaisen mukaan hallitusohjelman ilmiölähtöisyys edesauttaa ministeriöiden välistä yhteistyötä. Hän totesi, että erityisesti kansalaisyhteiskunnan näkökulmasta oikeusministerin johtama Oikeusvaltion kehittäminen ja sisäinen turvallisuus –ministerityöryhmä on tärkeä.

Kuivalaisen esityksen pohjalta käytiin keskustelua ministerityöryhmien toiminnan ja valmistelujen avoimuudesta. Tällä hetkellä ei ole vielä tarkkaa tietoa siitä, millaiseksi ryhmien toiminta muotoutuu. Johanna Suurpää kertoi, että oikeusministeriön johtama ministerityöryhmä julkaisi tiedotteen kokouksestaan. Tässä yhteydessä pohdittiin myös kansalaisyhteiskunnan ja erityisesti nuorten mahdollisuutta arvioida ja vaikuttaa hallituksen päätöksentekoon sekä tähän liittyviä instrumentteja. Kuivalainen totesi, että vaikutusarvioinnin kehittämisessä on vielä tehtävää.

Hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelmat ministeriöissä Ministeriöiden puheenvuoroja

Käytiin läpi ministeriöiden alustavia hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelmia.

Asiakohtaan liittyvässä yleiskeskustelussa esitettiin, että syvällisempi keskustelu kansalaisyhteiskunnan osallistumisen näkökulmasta olisi toivottavaa. Toisaalta muistutettiin, että monessa ministeriössä työt hallitusohjelman toimeenpanon osalta ovat vasta alkaneet. Koordinoitu valmistelu edesauttaa järjestöjen osallistumista. Lisäksi puhuttiin, että kuulemismenettelyiden osalta tulisi pohtia, halutaanko tavata kattojärjestöjä, pienempiä ryhmiä ja/tai yksittäisiä henkilöitä. Jatkokymyksenä pohdittiin, miten vakiintuneita kuulemisen menetelmiä pystytään muuttamaan. Tässä yhteydessä todettiin, että hallitusohjelma antaa mahdollisuuden myös uusille toimintatavoille. Keskustelussa muistutettiin, että neuvottelukunnan yhtenä keskeisimpänä hallitusohjelmatavoitteena on saada kansalaisyhteiskunnan ääni kuuluviin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa valmistelua. Päätettiin, että KANE seuraa aktiivisesti hallitusohjelman toimeenpanoa ja osallistuu siihen soveltuvien osien.

5. Tilannekatsaus rahapeliasioihin kansalaisyhteiskunnan näkökulmasta

Pääsihteeri Vertti Kiukas, SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys ry

Vertti Kiukas kertasi suomalaista rahapelaamishistoriaa 1930-luvulta nykypäivään. Suomessa muihin maihin verrattuna rahapelaamisen tuotot ovat korvamerkittyjä. Laiton pelaaminen on saatu melko hyvin kitkettyä pois. Suomessa on kaiken kaikkiaan vahva luottamus peliorganisaatioon. Sotejärjestöjen pitkänä linjana on ollut korostaa maltillista tuotto-odotusta. Kiukkaan mukaan pelihaittojen estämiseen voidaan käyttää enemmänkin rahaa, jos saadaan luotua kestäviä vaihtoehtoja. Avustusjärjestelmien kehittäminen on pitkä prosessi ja viime vuosina on esiintynyt erilaisia painotuksia eri ministeriöiden välillä. Tosin vuoden 2015 jälkeen avustusjärjestelmät eivät juuri ole Kiukkaan mukaan kehittyneet.

Kiukas korosti, että kokonaisvaltaista yhteiskuntapolitiikkaa toivotaan ongelmien ratkaisuksi. Tehottomuuden ja kalliiden ratkaisujen välttämiseksi tarvitaan valtioneuvoston yhteinen

tahtotila, jossa järjestöt ovat myös mukana. Yhtenäisen linjan luominen keskeisessä osassa, sillä tällä hetkellä rahapeliasiat vaikeasti ohjattava rahapelaamisen jakaantuessa useampaan ministeriöön.

Kiukkaan esityksen jälkeen käytiin keskustelua rahapeliasioden yhteensovittamisesta eri ministeriöiden välillä. Keskustelussa nousi esille Kiukkaan esittämät kommentit ohjaamisen vaikeudesta valtioneuvoston yhteisen linjan puutteen takia. Toiveena myös on, että sote-uudistus toisi ratkaisun rahapeliongelmiin hoitoon, koska rahapeliongelmaa ei tule erottaa muista riippuvuusongelmista. Lisäksi kommentoitiin viime aikaista mediakeskustelua, jonka seurauksena järjestöt ovat joutuneet tarkastelun kohteeksi. Tässä yhteydessä pohdittiin mahdollisuutta luoda laaja lista nykyisistä edunsaajista valtioneuvostolle.

6. Muut asiat

Todettiin KANEn lausunto Avoimen hallinnon 4. toimintaohjelman 2019-2023 luonnoksesta.

Kerrottiin lausuntoluonnoksesta sisäministeriön asetukseksi rahankeräyksistä
Todettiin, että KANE lausuu byrokratian vähenemisen näkökulmasta.

Todettiin tulevat ja suunnitteilla olevat KANEn järjestökoulutukset (29.8.2019, 24.9.2019, 24.10.2019) sekä talous- ja hallintotapaaminen (27.11.2019). Kerrottiin, että kutsut koulutuksiin ovat tulossa.

Todettiin kutsuseminaarit:

- Interaction between Democracy, the Rule of Law and Fundamental Rights, 10–11 September.
- Demokratia ja kansalaisten vaikuttamismahdollisuudet nyky-Suomessa työseminaari 4.10.2019.

Kerrottiin [Demokratiapäivästä](#) ja todettiin Avoimen hallinnon [Demokratiatunnustuksen jakaminen](#) 9.10.2019.

Maaseutupolitiikan neuvoston, Suomen Kuntaliiton ja KANEn järjestämä Kumppanuuspäivä on 10.10.2019. Esitettiin toive, että neuvottelukunta jakaisi kutsua omille verkostoilleen.

7. Seuraava kokous

Neuvottelukunta kokoontuu seuraavan kerran 19.11.2019 klo 13-15.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.00.